

Aksamitny żuczek

Gatunki z tej podrodziny, pomimo wielu podobieństw do innych chrząszczy, wykształciły szerokie spektrum własnych cech charakterystycznych, które stanowią o ich odrębności. Dwie główne to intensywny kolor ciała i pokryw oraz występowanie krótkich włosków na powierzchni ciała, nadających wrażenie delikatnej pokryw z aksamitu.

Kształt ciała tych owadów jest typowy dla większości chrząszczy: dobrze wykształcona głowa, szeroki tułów (*thorax*) i gruby odwłok (*abdomen*). Głowa to najmniejsza część ciała, z oczami złożonymi i czułkami znajdującymi się po obu jej stronach.

Tułów to kolejna część, którą wyróżniamy, patrząc na chrząszcza od góry. Stanowi on niejako fundament dla całej jego struktury. Twarda, lekko zaokrąglona część nad pokrywami to przedplecze (*pronotum*), które chroni tę część chrząszcza – węższe w miejscu, gdzie styka się z tyłem głowy, i rozszerzające się w kierunku pokryw (*elytra*).

Trzecia część ciała to odwłok, który osłonięty jest pokrywami. Pokrywy są skrzydłami przednimi, które w wyniku ewolucji stały się bardzo grube i twarde, przez co

nie nadają się do lotu. Ich zadaniem jest jedynie ochrona odwłoka i właściwych skrzydeł, które schowane są pod nimi. U niektórych gatunków pokrywy mogą być skrócone, przez co odwłok pozostaje odkryty.

NOGI

Chrząszcze posiadają trzy pary nóg, z których każda wychodzi z jednego z trzech segmentów ciała. Czasami nogi są kolczaste i zakończone parą chwytnych pazurków na końcu.

ŻUWACZKI

Zbudowane z chityny i bardzo twarde. Chrząszcze używają ich do cięcia pożywienia przed jego konsumpcją.

NADUSTEK

Zabezpiecza aparat gębowy, który znajduje się pod nim. U samic niektórych gatunków jest on w kształcie łopaty, co pozwala kopać nory, do których składane są jaja.

CZUŁKI

Krótkie i wygięte. Większość receptorów zapachu znajduje się właśnie tam. Chrząszcze używają ich do szukania pokarmu oraz identyfikowania innych osobników tego gatunku.

ODWŁOK

Większość organów chrząszcza znajduje się w odwłoku. Składa się on z kilku segmentów, z których niektóre są ze sobą połączone i chronione sztywnymi płytkami. Tylna część jest lekko wydłużona i osłonięta większą płytką. Tam znajduje się odbyty i organy rozrodcze.

SKRZYDŁA

Są zbudowane z błoniastej powłoki rozciągniętej na twardych żyłkach, które umożliwiają złożenie ich w stan spoczynku.

PRZEDPLECZE

Pierwszy segment tułowia, zbudowany z grubej, odpornej chityny. Jego górna powierzchnia jest rozszerzona i chroni całą klatkę piersiową.

POKRYWY

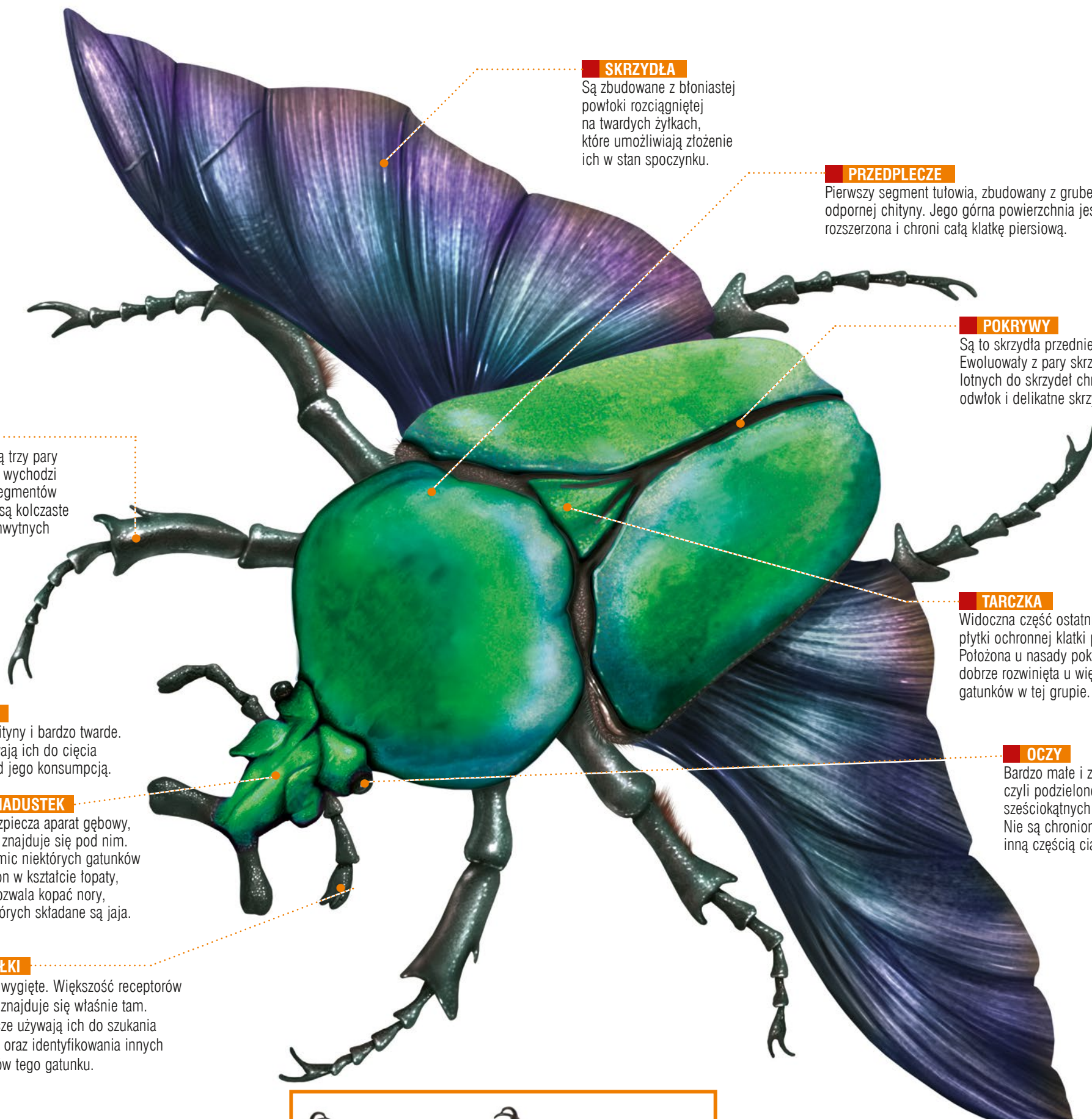
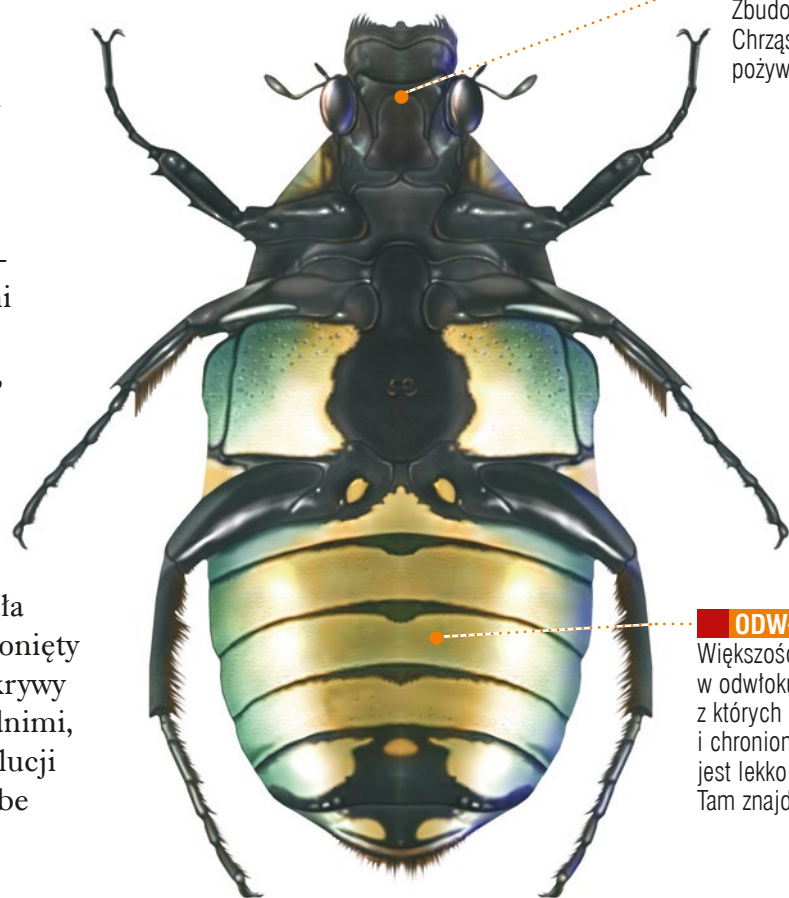
Są to skrzydła przednie. Ewoluuowały z pary skrzydeł lotnych do skrzydeł chroniących odwłok i delikatne skrzydła tylne.

TARCZKA

Widoczna część ostatniej płytki ochronnej klatki piersiowej. Położona u nasady pokryw, jest dobrze rozwinięta u większości gatunków w tej grupie.

OCZY

Bardzo małe i złożone, czyli podzielone na wiele sześciokątnych elementów. Nie są chronione żadną inną częścią ciała.

RÓG NA GŁOWIE: POTĘŻNA BROŃ

U niektórych gatunków, np. w rodzaju *Eudicella*, występuje wyraźna różnica w budowie samców i samic: nagłowny róg. Jest on używany jako broń podczas walk, jakie samce toczą o samicę. Przypomina to zachowania wielu ssaków, które używają w podobnym celu poroża.

W domku na drzewie

Przedstawiciele podrodziny Cetoniinae żywią się roślinami i kwiatami, nie dziwi więc, że ich rozmieszczenie na Ziemi koncentruje się na obszarach o bujnej roślinności.

DOKOŁA ŚWIATA

Przedstawiciele podrodziny kruszcycowatych (Cetoniinae)

MORDERCZA PRZEWAGA

Jedna czwarta wszystkich żyjących zwierząt na Ziemi to chrząszcze – największa grupa w królestwie zwierząt. Żukowate (Scarabaeidae) to wyjątkowo duża rodzina, która liczy około 30 000 gatunków.

Obszary najbardziej obfite we wszelkie rośliny, w tym drzewa, to regiony tropikalne i równikowe, zatem większość gatunków mieszka właśnie tam. Także tam występują najbardziej spektakularne osobniki – największe i najbarwniejsze – czemu sprzyjają wyjątkowo korzystne warunki: obfitość pożywienia i ciepło. Cetoniinae są jednak tak liczne, że także w innych regionach znajdziemy ciekawe gatunki. Chociażby na obszarach o ograniczonej roślinności regionu śródziemnomorskiego lub w klimacie bardzo suchym i surowym, jaki panuje wewnątrz wielkiego kontynentu australijskiego.

1 KRUSZCZYCA ŻŁOTAWKA

(*Cetonia aurata*)

Ten gatunek nie przekracza 2 cm długości. Jego preferowanym pożywieniem są kwiaty z rodziny różowatych, które znajduje w wilgotnych lasach. Jej larwy można znaleźć czasami w kopcach kompostu, gdzie żywią się rozkładającym się materiałem roślinnym.

2 GOLIAT

(*Goliathus goliatus*)

Samce tego gatunku osiągają długość 11 cm i wagę 40 g, co czyni je jednymi z największych chrząszczy na ziemi. Goliaty żyją w tropikalnych lasach okotorównikowych na kontynencie afrykańskim.

GLÓWNE ŚRODOWISKA

Lasy tropikalne

Zadrzewienia śródziemnomorskie

Ogrody

Suche lasy eukaliptusowe

4 KRUSZCZYCA JAPONSKA

(*Rhomborrhina japonica*)

Gatunek ten wyróżnia piękny, metalicznie połyskujący, zielony kolor. Największe okazy osiągają 4 cm długości. Żywi się różnymi gatunkami kwiatów i dojrzałych owoców, mieszka w lasach, ale odwiedza też ludzkie siedliska, gdzie często wpada do domów zwabiony sztucznym światłem.

5 KRUSZCZYCA TAJSKA

(*Rhomborrhina mellyi*)

Występuje głównie w Azji południowej i na przyległych wyspach. Jest średniej wielkości, rzadko przekracza 3 cm. Aktywna w dzień, kiedy przemierza lasy deszczowe w poszukiwaniu pożywienia.

6 KRUSZCZYCA PASKOWANA

(*Dilochrosis balteata*)

Jest to jeden ze 146 gatunków kruszcyc zamieszkujących kontynent australijski i jest jednym z większych – niektóre okazy osiągają 4 cm długości. Ten gatunek zamieszkuje także Papuę-Nową Gwineę.

3 NAKWIETNIK MADAGASKARSKI

(*Euchroea auripigmenta*)

Ten gatunek występuje tylko na Madagaskarze. Ubarwiony charakterystycznie na czerwono ze złotawym odcieniem i czarnymi plamkami, zwykle mierzy około 2,5 cm długości. Chrząszcz ten odgrywa ważną rolę w zapylaniu wielu roślin kwiatowych zagrożonych lasów Madagaskaru.